

S. M. v. d. Galiën

Het spook van de rietgaten

In de winter lijken onze poelen en plassen leeg en verlaten. Je merkt weinig van de vogels en de geluiden zijn verstomd. De denderende zangroep van de karrekiet, die in de zomer boven het rumoeren van de wind uitklinkt, de jolige fluiters van de rietzanger rondom de ruisende pluimen en hoog boven alle, de tierelier van de leeuweriken, verdwenen zijn ze. Nu heeft de wind vrij spel en kan hij bulderen zoveel hij wil. Zijn gebrom verdringt de meeste geluiden.

Toch is het er niet eenzaam.

De meerkoeten, die zich in de zomermaanden paarsgewijs op verschillende hoeken hebben opgehouden en steeds onmiddellijk elke indringer uit hun domein hebben verjaagd, ze hebben zich nu tot één of meer grote groepen verenigd en drijven als grote, zwarte dobbers op het groezelige water, waarboven donkere lichten zweven. Op het IJsselmeer komen soms troepen van een tweeduizend exemplaren voor. De witte blessen vallen duidelijk op en daartussen kun je ook de rode blessen van de waterhoentjes aantreffen.

In de wintermaanden zijn de vogels niet bijzonder schuw en als je het een beetje handig aanlegt, voorzichtig nadert en gebruik maakt van de beschutting van het bruine riet, dan kun je ze soms tot op enkele passen naderen.

worden de grote vleugels, die aan het uiteinde duidelijk „gevingerd” zijn, met forse bewegingen uitgeslagen.

Het is een hele bedrijvigheid. Ruzietjes en kibbelarijtjes, die in lente en voorzomer aan de orde van de dag zijn, daar merk je nu niets van. Alle hebben het te druk met het vullen van de magen, die maar steeds om meer blijven vragen. En er is genoeg zolang het open water blijft. In het water zwemmen nog allerlei waterinsecten, er drijft afval en overal zit nog wel wat lekkers tussen.

Als het niet dichtbij het wateroppervlak te vinden is, wel, dan zoeken de koeten het dieper. Je moet eens zien hoe leuk ze daarbij te werk gaan. De kop wipt heel even de hoogte in en duikt dan voorover in het water. Het lichaam komt er prompt achteraan en in een zucht is de vogel onder water verdwenen. De scherpe poten met de brede lobben tussen de tenen trappen het water weg en helpen de koet naar de bodem van de plas. Deze grijpt daar een snavel vol drab, waar wel wat eetbaars tussen zit, of misschien heeft hij wat lekkers ontdekt en schiet hij daar achteraan. Soms komt hij, een heel eind van de plek waar hij ondergedoken is, weer boven. Als een veerlichte dobber wipt hij plotseling boven het water uit.

Wanneer het hard regent, zoeken ze een schuilplaats tussen het riet. Daar slapen ze 's nachts ook wel, maar meest steken ze de kop tussen de veren en zoeken de sluimering op het water.

Toch is het niet altijd een vreedzaam beeld, dat je te zien krijgt.

Tussen het riet huist een spook, de nachtmerrrie van alle watervogels, de felle rover van de rietgaten, de plaag van koet en waterhoen. Dat is de Bruine Kiekendief.

De meesten trekken in de herfst naar Zuidelijker streken, maar verschillende blijven hier en trachten dan een vogel op het open water te verschalken.

Heel anders jaagt hij, dan de woeste sperwer of de „biddende” torenvalk. Laag over de ruisende rietzee zweeft hij en als hij bij een open plek komt, laat hij zich nog meer zakken, wipt over een rietrand heen, scheert opnieuw langs het water, neemt een volgende kraag en als hij dan een plek bereikt, waar een troepje vogels gezellig aan 't fourageren is, worden de grote vleugels, die aan de uiteinden duidelijk „gevingerd” zijn, met forse bewegingen uitgeslagen en de vogel schiet als een furie op de koeten af.

Een verschrikt gefef brengt de hele bent in opschudding en fladderend en watertrappend zoeken ze een goed heenkomen. Sommigen duiken pardoos onder water en ontkomen zo het gevaar van de uitslaande klauwen. Als ze een steunsel kunnen vinden, grijpen ze zich daaraan vast en steken dan alleen de kop boven water uit. Dan worden ze bijna altijd over het hoofd gezien.

Ondertussen heeft de kiekendief zijn slag geslagen en hij zweeft met zijn prooi in de sterke poten terug naar het riet om deze op een stille plek te plukken en te kroppen.